

Samen bouwen aan sterke wijken

**Bouwstenen voor bewonersinitiatieven en
veranderverhalen uit de buurt**

Dit handboek is een publicatie van de **Vereniging Buurtraad Steenvoorde**, opgesteld op basis van interviews met vrijwel alle bewonersorganisaties, buurthuizen en wijkverenigingen in Rijswijk: Vereniging Buurtraad Steenvoorde, Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord, Bewonersorganisatie de Strijp, Bewonersorganisatie Muziekburt, Bewonersorganisatie Steenvoorde Zuid, Wijkvereniging Leeuwendaal, Bewonersvereniging De Hoek, Stichting Buurtraad Oud Rijswijk, Stichting RijswijkBuitengewoon en Stichting Bewonersbelangen Rijswijk Midden.

Versie 0.8, 1 november 2025

Wijkkracht.rijswijk@gmail.com

Voorwoord

Hoe we hier zijn gekomen

Bewonersinitiatieven vormen het hart van een mooie stad. Ze brengen mensen bij elkaar, houden buurten leefbaar en geven stem aan wat er speelt. Met dit handboek willen we laten zien wat er al gebeurt in Rijswijk én wat er nog meer mogelijk is als we die kracht samen blijven versterken.

Dit handboek is ontstaan uit gedeelde inzet. Tijdens de eerste gezamenlijke vergadering van bewonersinitiatieven in 2023 werd duidelijk dat we allemaal tegen vergelijkbare vragen aanlopen: hoe houden we vrijwilligers vast, hoe vinden we nieuwe bestuursleden, hoe bereiken we meer bewoners, en hoe werken we beter samen met gemeente en partners? Vanuit dat besef is het initiatief genomen om de lessen uit de verschillende wijken te bundelen.

Voor dit handboek zijn alle bewonersorganisaties, wijkverenigingen en buurthuizen in Rijswijk één of meerdere keren gesproken. Daarnaast zijn meerdere activiteiten bijgewoond en zijn alle wijkcentra die in dit document worden genoemd meerdere keren bezocht. Toch is dit beeld niet volledig: er zijn ongetwijfeld actieve bewoners en verenigingen die (nog) niet in dit handboek voorkomen. Hun ervaringen zijn minstens zo waardevol en verdienen een plek in volgende versies.

Dit document is nadrukkelijk niet af. Het groeit mee met de praktijk en wordt regelmatig aangevuld met nieuwe inzichten, voorbeelden en bijdragen van bewoners zelf. Iedereen kan meeschrijven, aanvullen of corrigeren. Zo blijft het een levend document, gemaakt door en voor actieve bewoners.

Het handboek is gepresenteerd tijdens de eerste gezamenlijke bijeenkomst van alle actieve bewoners van Rijswijk op 1 november 2025.

Met betrokken groet,

Thomas Miog

Actieve bewoner

Inhoudsopgave

H1 Organisatie en bestuur

- 1.1 Vrijwilligers: werven en waarderen
- 1.2 Bestuur: organisatie, structuur en financiën

H2 Activiteiten

- 2.1 Wat organiseren wij: overzicht van activiteiten
- 2.2 Waar wij samenkomen: ontmoetingsruimten
- 2.3 Meedenken, meedoen, meepraten: participatie en signaalfunctie
- 2.4 Samen kom je verder: samenwerkingen

H3 Communicatie

H4 Vragen die blijven hangen

Bijlagen:

- Fondsenoverzicht
- Format draaiboek

Dit handboek groeit mee met de ervaringen uit de wijken. Stuur
jouw ideeën op naar Wijkkracht.rijswijk@gmail.com

H1 Organisatie en bestuur

“Zo houden we de boel draaiende”

H1 Organisatie en Structuur

Bewonersorganisaties, wijkverenigingen en buurthuizen werken allemaal net anders, maar tegelijkertijd doen ze veel hetzelfde en kunnen ze van elkaars organisatie leren. Hoe betrek ik vrijwilligers bij ons initiatief? Hoe moeten we werken als bestuur? Hoe kom ik aan genoeg geld? In dit hoofdstuk lees je voorbeelden van hoe we het in Rijswijk doen.

In dit hoofdstuk lees je:

- wat werkt bij het werven, behouden en waarderen van vrijwilligers;
- hoe je bestuur, rollen, planning en financiën op orde brengt;
- voorbeelden en nuttige bronnen om direct te gebruiken.

“Houd elkaar niet te streng aan dingen. Zoals het iedereen past.”

Wijkvereniging Leeuwendaal

1.1 Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van de wijk. Zij schenken koffie, hangen slingers op, schrijven nieuwsbrieven, maken flyers en houden een bestuur draaiende. Zonder hen zouden veel ontmoetingen, activiteiten en verbeteringen in de buurt niet bestaan.

In Rijswijk draait veel buurtwerk op een kleine, toegewijde kern van mensen. Hun inzet is onmisbaar. Tegelijkertijd noemen besturen het werven van nieuwe vrijwilligers een van de grootste uitdagingen.

Tegelijkertijd zijn er overal in de stad bewoners die graag meedoen, maar niet altijd weten hoe of waar ze kunnen bijdragen. Sommigen helpen incidenteel mee bij een activiteit; anderen nemen een vaste taak op zich. In iedere wijk zitten heel veel kansen, maar het kost tijd en aandacht om mensen te vinden, te betrekken en te behouden. Initiatieven laten zien dat gerichte werving en waardering van vrijwilligers heel goed werken. Of het nu gaat om een buurtverbinder die bewoners actief naar binnen haalt of een vereniging die vrijwilligers jaarlijks in het zonnetje zet, we weten allemaal steeds beter hoe wat werkt in het vrijwilligerswerk. Die kennis vormt de basis van dit hoofdstuk.

“We hebben altijd geleerd met en voor elkaar de dingen te doen. Mensen die altijd voor elkaar klaar stonden. Een Gouden club.”

Stichting Bewonersbelangen Rijswijk Midden

Werving van vrijwilligers

Vrijwilligers werven begint klein. De ervaring laat zien dat gerichte, persoonlijke benadering het meest oplevert. Een vriendelijke en goed gedefinieerde vraag werkt vaak beter dan een algemene oproep via flyers of sociale media. **Zie je steeds dezelfde bewoner bij Burendag? Vraag of ze volgende keer bij de popcornmachine wil staan.**

Persoonlijk contact is dus heel belangrijk. Bewoners worden eerder enthousiast als je ze aanspreekt op plekken waar ze al actief of aanwezig zijn, zoals bij buurtactiviteiten, koffiemomenten of in het buurthuis. De stap van bewoner naar vrijwilliger ontstaat vaak via gezellige momenten en voor activiteiten waar de bewoner al enthousiast voor is.

Belangrijk is ook om aan te sluiten bij iemands eigen talenten en motivatie. Wie graag tuinert, kookt of bloemschikt, hoeft alleen maar een klein zetje te krijgen om dat talent ook voor anderen in te zetten. Organiseer het een keer zelf en vraag of die bewoner het de volgende keer wil organiseren. Zo groeit betrokkenheid vanzelf.

Een andere les uit de praktijk: maak het opvolgen van vrijwilligers eenvoudig. Zodra iemand bereid is te helpen, helpt het om duidelijke taken of een klein draaiboek te hebben. Zo weten mensen wat ze kunnen doen, en voorkom je dat kennis bij één persoon blijft hangen – “het draaiboek zit in mijn hoofd”.

“Zodra mensen een aantal keren zijn geweest, dan is er enorm veel enthousiasme. Dan gaan ze wel even helpen en meedoen.”

Stichting RijswijkBuitengewoon

Waarderen van vrijwilligers

Het waarderen van vrijwilligers is belangrijk om een prettige sfeer te creëren en een organisatie te zijn waar bewoners graag een handje willen helpen. Juist daarom is het belangrijk dat ze zich welkom, gewaardeerd en betrokken voelen. Vrijwilligers blijven het liefst bij een organisatie waar het gezellig is, waar ruimte is om zichzelf te zijn en waar hun bijdrage ertoe doet. “Houd elkaar niet te streng aan dingen. Zoals het iedereen past,” verwoordde Wijkvereniging Leeuwendaal treffend.

Waardering hoeft niet ingewikkeld te zijn. Kleine, oprechte gebaren maken vaak het grootste verschil. Bedank mensen persoonlijk na een activiteit, geef terugkoppeling over wat er is bereikt en laat zien hoe hun inzet bijdraagt aan het grotere geheel. Dat vergroot trots en versterkt de band met de organisatie. Besteed daarnaast aandacht aan **lief & leed**: weet wanneer iemand jarig is of ziek thuis zit, en stuur een kaartje of berichtje. Doe dat ook bij kerst of een andere feestdag die zij belangrijk vinden. Zulke gebaren laten zien dat iemand meer is dan alleen een ‘hulp bij een activiteit’.

Ook gezamenlijke momenten van waardering helpen om vrijwilligers betrokken te houden. Een jaarlijks etentje, een borrel of een speciale vrijwilligersbijeenkomst biedt ruimte om successen te vieren en ervaringen uit te wisselen. Tegelijk is het belangrijk om vrijwilligers stap voor stap te begeleiden en niet te snel te veel te verwachten. Door ruimte te geven om te leren en te groeien, voelt iedereen zich op zijn plek.

Uiteindelijk draait het behoud van vrijwilligers om menselijke aandacht. Mensen blijven niet alleen omdat ze iets doen voor de buurt, maar omdat ze zich verbonden voelen met elkaar en met het doel waarvoor ze zich inzetten. Door waardering vanzelfsprekend te maken in het dagelijks contact, bouw je aan een sterke ‘gouden’ groep vrijwilligers die met plezier bijdraagt aan de wijk.

“Vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Al is het maar een ansichtkaartje per jaar, waardering doet veel.”

Stichting Buurtraad Oud Rijswijk

Inspirerende voorbeelden uit de Rijswijkse wijken

Vrijwilligerswerk krijgt in elke wijk een eigen gezicht. Achter elk initiatief schuilt een manier van werken die anderen kan inspireren. Hieronder staan drie uitgelichte voorbeelden.

Samen aan tafel

Onder andere de VBS organiseert jaarlijks een etentje voor alle vrijwilligers: van bestuursleden tot de mensen die helpen bij het darten. Vrijwilligers waarderen de avond niet vanwege het eten, maar vanwege de gezelligheid en het samenkomen. Er is geen vrijwilliger die ontbreekt.

Van buiten naar binnen

In RijswijkBuitengewoon heeft de buurtverbinder letterlijk deuren geopend. Haar kracht ligt in persoonlijk contact: ze loopt rond in de wijk, belt bij mensen aan en nodigt bewoners uit om gewoon eens binnen te komen kijken. “De ruimte stroomt niet vanzelf vol,” zegt ze, en dat blijkt te kloppen. Door actief de drempel te verlagen, groeide de groep bezoekers en ontstonden vanzelf nieuwe vrijwilligers. Wie eerst even kwam kijken, bleef hangen om te helpen. “Zodra mensen een aantal keer zijn geweest, dan is er enorm veel enthousiasme. Dan gaan ze wel even helpen en meedoen.”

Betrekken op de juiste manier

Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord (BOSN) heeft geprobeerd een zwerfafvalbrigade op te zetten en deed een oproep in haar wijkkrant die bij meer dan 2500 huishoudens is bezorgd. Hier kwamen geen vrijwilligers op af. Toen er veel onvrede was in de wijk over het nieuwe afvalbeleid van de gemeente, besloot de BOSN mensen anders te benaderen. De BOSN deed bij alle getroffen bewoners, 360 huishoudens, een enquête in de post. Deze ging hoofdzakelijk over het nieuwe afvalbeleid, maar eindigde met de vraag: “Wil je ook meelopen met de zwerfafvalbrigade?”. Hier kwamen uiteindelijk meer dan 15 vrijwilligers op af!

Conclusie & handvatten

Het werven en behouden van vrijwilligers kost tijd, aandacht en geduld. Niet elke oproep levert meteen reacties op, en soms voelt het alsof steeds dezelfde mensen zich inzetten. Toch laten de voorbeelden uit de Rijswijkse wijken zien dat er veel kansen liggen: overal wonen mensen met ideeën, talenten en een groot hart voor hun buurt. Met persoonlijke aandacht, een duidelijke organisatie en waardering op maat kun je die betrokkenheid stap voor stap vergroten.

Hieronder staan enkele praktische handvatten die besturen kunnen helpen om werving, waardering en continuïteit goed te organiseren:

- **Persoonlijke benadering.** De beste werving begint met direct contact. Spreek bewoners aan bij activiteiten of in het buurthuis en vraag gericht om hulp bij kleine, concrete taken. Sluit daarbij aan bij wat iemand leuk vindt of goed kan.
- **Vrijwilligerslijst.** Houd een actuele vrijwilligerslijst bij met namen, contactgegevens, en informatie zoals verjaardagen of persoonlijke interesses. Noteer ook momenten van lief & leed, bijvoorbeeld wie ziek is of iets te vieren heeft. Zet deze momenten ook in je agenda. Tip: bestel aan het begin van het jaar alvast de verjaardagskaarten vooruit voor het hele jaar!
- **Vrijwilligersbeleid.** Stel als bestuur een kort en praktisch vrijwilligersbeleid op waarin staat hoe je vrijwilligers werft, begeleidt, waardeert en ondersteunt. **Zie de websites onderaan voor formats en hulpmiddelen bij vrijwilligersbeleid.**

- **Draaiboeken.** Gebruik vaste draaiboeken voor terugkerende activiteiten (zie H2 Activiteiten voor een format draaiboek). Neem daarnaast bij elke activiteit standaard op hoe je nieuwe vrijwilligers kunt werven of betrekken. Zo wordt werving een vanzelfsprekend onderdeel van elke activiteit.
- **Aanmelding bij de gemeente.** Meld je vrijwilligers ook aan bij de gemeente, die waardeert de inzet van alle vrijwilligers en heeft daar regelmatig iets leuks voor. Heb je een vrijwilliger die zich al jarenlang inzet of iets bijzonders heeft betekend voor de wijk? Ga dan in gesprek met de gemeente over het Rijswijks Compliment: een officiële erkenning die op voordracht van het college wordt uitgereikt aan inwoners die iets bijzonders of aansprekends hebben gedaan voor de stad.
- **Blijf leren van elkaar.** Deel ervaringen met andere organisaties. Bespreek wat werkt bij het werven van bestuursleden, hoe je waardering vormgeeft of hoe je jongeren kunt betrekken. Door kennis te delen, voorkom je dat elk bestuur telkens opnieuw het wiel uitvindt.
- Bezoek de volgende **websites** voor nog meer concrete handvatten:
 - De website van LSA Bewoners met allerlei tips en voorbeelden van goed vrijwilligersbeleid: <https://www.lsabewoners.nl/vrijwilligers-en-medewerkers/>
 - De website van dorpshuizen.nl met heel veel formats en uitleg over wet- en regelgeving rondom vrijwilligers: <https://www.dorpshuizen.nl/vb-categorie/vrijwilligers-en-personeel/>
 - De website van platform vrijwillige inzet met formats voor vrijwilligersbeleid, een e-learning en meer: <https://www.nov.nl/themas/vrijwilligersbeleid-management/default.aspx>

1.2 Bestuur

Een goed bestuur stuurt een vrijwilligersorganisatie en zorgt ervoor dat activiteiten doorgaan, dat vrijwilligers hun werk goed kunnen doen en dat de samenwerking met bewoners, gemeente en andere partners soepel verloopt. Of een bestuur nu formeel of informeel werkt, met veel of weinig mensen: **het helpt om de basis op orde te hebben.**

De Rijswijkse bewonersorganisaties, buurthuizen en verenigingen verschillen sterk in omvang, structuur en ervaring. Sommige bestaan al tientallen jaren, andere zijn nog volop in opbouw. Elke werkwijze heeft zo een voordeel. Daarom is het belangrijk om van elkaar te blijven leren.

“Als voorzitter ben je niet de baas, je bent de vertegenwoordiger van de club.”

Bewonersorganisatie de Strijp

Doel en vorm van de organisaties

Elke organisatie heeft een ander doel. De één richt zich op het organiseren van activiteiten of ontmoetingsmomenten, terwijl anderen vooral werken aan het verbeteren van de leefbaarheid of het vertegenwoordigen van bewoners richting de gemeente. Wat het doel ook is: duidelijke keuzes helpen.

Een organisatie die weet waarvoor ze bestaat, kan makkelijker bepalen wat ze wel en niet doet, en waar ze bewoners of partners bij betreft. Zo'n **heldere koers** helpt ook bij het opstellen of aanpassen van statuten en het aanvragen van subsidie of fondsen. Gemeenten en financiers vragen vaak om een goed geformuleerde doelstelling, waarin zichtbaar is wat de maatschappelijke waarde van de organisatie is.

Goede doelen zijn concreet genoeg om richting te geven, en helpen je bestuur om activiteiten te evalueren en organiseren. Ze maken duidelijk waarom iets wordt gedaan, en niet alleen *wat* er gebeurt. Daardoor kun je na afloop beter bespreken of een activiteit heeft bijgedragen aan het grotere doel van de organisatie, zoals meer ontmoeting in de wijk of meer invloed voor bewoners.

De juridische vorm van de organisatie bepaalt soms hoe dat doel wordt uitgevoerd. In Rijswijk zijn de meeste bewonersorganisaties verenigingen, waarin actieve bewoners lid zijn. In sommige wijken is dat een kleine groep vrijwilligers, in andere – zoals Hoekpolder – is vrijwel iedere bewoner lid. Dat zorgt voor een brede basis en veel draagvlak. De algemene ledenvergadering (ALV) is dan het moment om plannen te delen, doelen bij te stellen en besluiten te nemen.

Een ander deel van de organisaties, zoals RijswijkBuitengewoon en de Buurtraad Oud Rijswijk, werkt als stichting. Deze vorm heeft geen leden.

“Bij ons komen de ideeën vaak tijdens het praten. Niet alles hoeft op papier om goed te gaan.”

Bewonersorganisatie Muziekbuurt

Anderen in hun kracht zetten

Een sterk bestuur draait niet alleen om wat het zelf doet, maar vooral om wat het mogelijk maakt voor anderen. **Het grootste succes van een bestuur is niet dat alles perfect loopt, maar dat anderen de ruimte krijgen om iets bij te dragen.**

Door gericht te zoeken naar bewoners met ideeën, talenten of enthousiasme, ontstaat een netwerk van betrokken mensen dat verder reikt dan het bestuur zelf. In sommige wijken gebeurt dat via een open bijeenkomst of buurtgesprek; in andere door één op één contact tussen vrijwilligers bij activiteiten.

Laat bewoners en vrijwilligers daarom bewust meedenken of een activiteit coördineren, en vier samen successen. Hoe meer mensen zich eigenaar voelen, hoe sterker de organisatie wordt. Een bestuur dat zichzelf niet onmisbaar maakt, maar juist anderen de ruimte geeft om initiatief te nemen, bouwt aan iets wat blijft.

“Het grootste succes is als je jezelf misbaar maakt,”

Stichting RijswijkBuitengewoon

Rollen, vergaderen en plannen

In kleine organisaties dragen bestuursleden vaak meerdere petten tegelijk, zoals voorzitter, secretaris, penningmeester en uitvoerder. Dat hoeft geen probleem te zijn, zolang het takenpakket maar duidelijk is. Een heldere taakverdeling en regelmatige vergaderingen zorgen voor rust, overzicht en continuïteit.

Maak daarom samen een taakverdeling: wie onderhoudt het contact met de gemeente, wie doet de communicatie, wie beheert het geld? Gebruik ook een jaarplanning met vaste activiteiten, subsidieaanvragen en overlegmomenten. Dat voorkomt dat belangrijke zaken vergeten worden en helpt het werk goed te verdelen tussen bestuursleden.

Financiën en jaarverslag

Een gezond bestuur houdt ook de financiën overzichtelijk. Geld is niet het doel van bewonerswerk, maar wel de brandstof om iets te kunnen doen: huur betalen, folders drukken of materialen kopen.

Voor vrijwel alle bewonersorganisaties en wijkverenigingen vormt de gemeentelijke subsidie de financiële ruggengraat. Die bedraagt nu ongeveer €1,21 per inwoner. Naast de gemeentelijke bijdrage weten sommige organisaties extra geld te vinden via fondsen, zoals Fonds 1818 of het Oranje Fonds. Sommige verenigingen, zoals de VBS en Bewonersvereniging De Hoek, vragen een kleine bijdrage aan leden of deelnemers aan activiteiten (bijvoorbeeld €9 per jaar).

Er zijn doorgaans veel zorgen over het geld dat beschikbaar is voor de wijkactiviteiten. Sommige initiatieven kijken daarom steeds vaker naar fondsen voor middelen. **In de bijlage is daarom een overzicht bijgevoegd van alle fondsen en waarvoor ze te benaderen zijn.**

Veel organisaties maken jaarlijks een jaarverslag van al hun activiteiten. Soms als verantwoording voor de ontvangen subsidies, maar ook om te reflecteren op alle uitgevoerde activiteiten en behaalde doelen. Het jaarverslag is meer dan alleen verantwoording afleggen. Het is **een mooie kans om jezelf in het daglicht te zetten.**

Inspirerende voorbeelden uit de Rijswijkse wijken

Investeren in impact

RijswijkBuitengewoon gebruikt de Social Handprint om zichtbaar te maken welke maatschappelijke waarde hun activiteiten opleveren voor de wijk. Via dit instrument brengen ze hun impact in kaart op thema's als welzijn, sociale samenhang en duurzaamheid. Dit overzicht helpt de stichting niet alleen om haar doelen goed te evalueren, maar ook om fondsen en partners te overtuigen: de cijfers en verhalen laten concreet zien wat hun bijdrage oplevert:

<https://socialhandprint.com/organisatie/17179871580/Stichting-RijswijkBuitengewoon/>

Meer dan een jaarverslag

De VBS publiceert jaarlijks een zeer uitgebreid verslag van alle activiteiten, samenwerkingen en resultaten van de vier aangesloten bewonersorganisaties en de 2 wijkcentra. Zo wordt zichtbaar hoeveel vrijwilligersuren, buurtactiviteiten en verbeteringen in de wijk het bewonerswerk oplevert. Dat jaarverslag is niet alleen een mooi document voor de verantwoording, maar vooral ook om inzichtelijk te maken hoeveel moois er wel niet wordt gecreëerd door honderden vrijwilligers. Zie hier de verslagen: [https://www.v-b-s.nl/index Vergaderingen.htm](https://www.v-b-s.nl/index_Vergaderingen.htm)

Conclusie & handvatten

Een goed bestuur is nooit af. Door regelmatig stil te staan bij de manier van werken kan de organisatie alleen maar beter worden en houd je het behapbaar en leuk voor alle bestuursleden. Bespreek daarom eens per jaar hoe het gaat: zijn taken eerlijk verdeeld, is de planning haalbaar, sluiten de activiteiten nog aan bij de doelen? Een goed bestuur is ook nooit onmisbaar, maar weet anderen de kans te geven om eigenaar te worden van activiteiten. Nodig daarom ook vrijwilligers of bewoners uit om mee te denken. De volgende handvatten en websites kunnen helpen bij het organiseren van je bestuur:

- **Leg kennis vast.** Maak draaiboeken, notulen en overdrachtsdocumenten. Zo blijft kennis behouden als iemand wegvalt en maak je het makkelijker voor bestuursleden om in te stappen.
- **Deel verantwoordelijkheden.** Zorg dat taken niet op één persoon rusten. Laat meerdere mensen meelezen, meebeslissen en meewerken.
- **Blijf leren en stuur op je doelen.** Reflecteer na elke activiteit of vergadering: wat ging goed, wat kan beter, en wie kunnen we erbij betrekken?
- Bezoek de volgende **websites** voor nog meer concrete handvatten:
 - De website van LSA Bewoners biedt meerdere tips en handvatten voor het bestuur. Onder andere over hoe je beleid opstelt, welke taakomschrijvingen je kan hebben en hoe je een divers bestuur samen kan stellen: <https://www.lsabewoners.nl/organisatie-en-beheer/bestuur-en-beleid/>
 - Ook <https://www.dorpshuizen.nl/> heeft hierover veel tips en formats.

“Als je de basis niet op orde hebt, kan je ook geen mensen bereiken.”

Bewonersorganisatie Steenvoorde Zuid

H2 Activiteiten

“Zo brengen we de wijk tot leven”

H2 De activiteiten die we met elkaar organiseren

Burendag, bingo, Iftar, ijsjes uitdelen, bewonersbijeenkomsten. Dat is maar een kleine greep uit **de honderden activiteiten die vrijwillig worden georganiseerd in Rijswijk**. Deze activiteiten brengen jaarlijks duizenden mensen bij elkaar in Rijswijk en zo dragen de vrijwillige organisaties bij aan een groot aantal ambities, waaronder minder eenzaamheid, een hechte buurt en goed geïnformeerde bewoners.

In Rijswijk is het aanbod breed: kinderactiviteiten (paaseieren zoeken, buitenspeeldag, halloween), ontmoeting voor volwassenen en ouderen (koffie, lunch/diner, bingo), en themabijeenkomsten (veiligheid, energietransitie). Waar een vaste **ontmoetingsplek** (buurthuis, wijkcentrum, kerkzaal, bibliotheek) open is, groeien de activiteiten en de opkomst van bewoners. Vaak wordt er ook **samengewerkt** met scholen, kerken, welzijn, sport en ondernemers.

Onze activiteiten kunnen elkaar **inspireren** en er valt veel te leren van waar we ze organiseren en met wie we samenwerken.

In dit hoofdstuk lees je:

- wat voor soort activiteiten er worden georganiseerd in Rijswijk;
- welke ontmoetingsruimten er zijn;
- hoe wij de belangen van bewoners vertegenwoordigen;
- met wie wij allemaal kunnen samenwerken.

2.1 Wat organiseren wij?

Bijna elke organisatie werkt met een aantal belangrijke, jaarlijks terugkerende activiteiten. Organisaties die de beschikking hebben over een buurthuis kunnen bovendien wekelijks iets organiseren, zoals een koffie-inloop, creatieve middag of maandelijkse bingo. **In de bijlage “Wat organiseren wij?” staan zo veel als mogelijk alle activiteiten geclusterd naar het soort activiteit.** Zie vooral ook de links onderaan dit hoofdstuk naar jaarverslagen en wijkkranten van de andere organisaties en waar mogelijk ook de draaiboeken.

Alle organisaties organiseren sociaal- culturele activiteiten. Sommige organisaties, met name de verenigingen, besteden ook aandacht aan een tweede pijler: het behartigen van bewonersbelangen. Dat gebeurt via bewonersbijeenkomsten, inspreken bij de gemeente en het organiseren van enquêtes of gesprekken over veiligheid, verkeer en leefbaarheid. Daar is een apart kopje voor in dit hoofdstuk.

"Bij elke activiteit creëer je verbinding. Op straat komen kinderen naar mij toe: "wanneer organiseer je weer iets leuks". Dat maakt kinderen blij, daar doe ik het voor."

Bewonersorganisatie Muziekbuur

2.2 Waar wij samenkomen

De ontmoetingsruimte, vaak het fysieke hart van de wijkorganisatie, speelt een belangrijke rol in de manier waarop bewonersinitiatieven functioneren, welke activiteiten zij kunnen organiseren en hoe zij mensen met elkaar en met het initiatief verbinden. Uit de interviews blijkt dat de beschikbaarheid, toegankelijkheid en het beheer van zo'n ruimte belangrijke voorwaarden zijn voor succes.

Wijkcentrum Stervoorde

De Vereniging Buurtraad Steenvoorde (VBS) maakt samen met de bijbehorende vier bewonersorganisaties en sociaal culturele werkgroepen gebruik van wijkcentrum Stervoorde. Het is een groot gebouw met meerdere zalen, die de bewoners kunnen huren via Welzijn Rijswijk, de beheerder van het pand die ook de horeca verzorgt.

Het aanbod in Stervoorde is breed: van bingo-middagen, Tai Chi en schilderclubs van de VBS tot bijeenkomsten voor mantelzorgers en wereldkeukenavonden van Welzijn Rijswijk. Daarmee vervult het gebouw een belangrijke sociale functie voor de hele wijk.

Het beheer van het wijkcentrum is continu in ontwikkeling. Onlangs zijn de openingstijden verkort: het centrum is 's avonds niet langer met beheer open. Wél kunnen bewonersinitiatieven gebruikmaken van zelfbeheer en krijgen zij een sleutel om de ruimte te gebruiken.

De bewonersorganisaties hebben gezamenlijk een groot werkgebied en merken dat het centrum niet voor alle activiteiten geschikt is. Door de ligging aan de rand van de wijk is Stervoorde voor sommige bewoners te ver weg. Veel initiatieven zoeken daarom dichterbij huis naar plekken om samen te komen, bijvoorbeeld bij een sportkantine, supermarkt of kerkzaal.

Buurthuis De Ottoburg

Het buurthuis De Ottoburg wordt deels beheerd door de Stichting Buurtschap Oud Rijswijk (SBOR). De stichting beheert het pand sinds zes à zeven jaar, een taak die eerder bij de gemeente lag, en verhuurt het sindsdien zelf aan sociale partners en initiatieven in de wijk.

De Ottoburg beschikt over een vergaderruimte, een keuken en diverse zalen, en is uitgegroeid tot een **levendig wijkcentrum** dat breed wordt gebruikt door bewoners en organisaties. Bijna alle dagdelen zijn verhuurd.

Het succes van De Ottoburg laat zien hoe sterk een organisatie kan worden wanneer zij zeggenschap heeft over haar eigen ontmoetingsplek. Door zelf beheerder te zijn, heeft SBOR meer grip op de exploitatie, de programmering en de toekomst van het gebouw. Het buurthuis vormt daarmee een stabiele basis voor samenwerking, ontmoeting en buurtinitiatief.

De Buitenkamer

In RijswijkBuiten pakt de stichting RijswijkBuitengewoon het thema ontmoetingsruimte actief op. Hun pand, De Buitenkamer, is de huiskamer van de wijk. De locatie combineert verschillende functies: ontmoetingen voor bewoners van alle leeftijden, gezamenlijke maaltijden in de keuken en werkplekken voor vrijwilligers en bewoners die zich willen inzetten voor de buurt.

De sleutel van het pand ligt letterlijk bij de bewonersinitiatieven zelf. De stichting benadrukt dat de zekerheid van zo'n **vaste plek** een belangrijke voorwaarde is voor hun bestaan: door een eigen onderdak kunnen ze activiteiten plannen, vrijwilligers betrekken en buurtbewoners vasthouden.

De Melodie

Dankzij een samenwerking tussen de gemeente, de school en de VBS, in de vorm van een mede gebruikersovereenkomst, kunnen clubjes en buurtactiviteiten samenkomen in de school de Melodie. Dat brengt deze activiteiten dicht bij de bewoners. Al jaren wordt de ruimte en de horeca beheerd door een groep vrijwilligers en komen er een grote groep mensen op af. Kaarten, live muziek en Tai Chi, **het hebben van een ruimte maakt alles mogelijk in de wijk.**

Als de ruimte er niet is

Het verhaal van de voormalige Stichting Bewonersorganisatie Rijswijk Midden (SBRM) laat zien wat er gebeurt wanneer een bewonersorganisatie haar vaste plek verliest. Jarenlang was de SBRM een vertrouwd aanspreekpunt voor bewoners in onder andere Te Werve. De organisatie was actief in de speeltuin, organiseerde activiteiten en droeg bij aan de sociale samenhang in de buurt.

“De organisatie verhuisde meerdere keren: van de speeltuin naar locaties aan de Generaal Spoorlaan (Prisma-school) en later naar lokalen in een andere school. Uiteindelijk moest SBRM vertrekken door de groei van het speciaal onderwijs. Een grote klap was het wegbezuinigen van de accommodaties voor de bewoners.”

De opeenstapeling van verplaatsingen en ruimteverlies droeg eraan bij dat SBRM uiteindelijk ophield te bestaan. Met het verdwijnen van de fysieke plek verdween ook de zichtbaarheid en de vanzelfsprekende ontmoetingsfunctie die de organisatie had.

In meerdere wijken ontbreekt een buurthuis, en soms zelfs een bewonersorganisatie of wijkvereniging die daar een buurthuis kan beheren. Het ontbreken van een ontmoetingsruimte raakt niet alleen vrijwilligers, maar de hele buurt. **Zonder die infrastructuur worden bewoners afhankelijker van grotere, centralere voorzieningen die vaak verder weg en krijgen de bewoners minder zeggenschap over hun eigen buurt en activiteiten.**

Inspirerende voorbeelden uit de Rijswijkse wijken

Samen delen, samen doen

Wijkvereniging Leeuwendaal heeft een eigen set partytenten, tafels en ook een warme chocomelverwarmer aangeschaft die bewoners vrij kunnen lenen. Zo kunnen straatbewoners gemakkelijk zelf iets organiseren, van een burenborrel tot een kleine winteractiviteit. Met een paar tafels buiten en warme chocolademelk is er al snel sfeer, en dat nodigt anderen weer uit om zelf iets te bedenken. De gezamenlijke materialen maken het organiseren laagdrempelig en versterken het gevoel dat de wijk van iedereen is en dat niet alleen het bestuur activiteiten hoeft te organiseren.

Aan tafel met ruimte voor iedereen

Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord organiseert sinds twee jaar een Iftar, iets heel anders dan de traditionele activiteiten in de wijk die hiervoor zijn georganiseerd. Vooraf sprak de organisatie met Stichting Amal en de Diaconie om de avond zorgvuldig en met respect voor de tradities te organiseren. De Iftar bracht bewoners samen waarvoor eerder geen activiteiten werden georganiseerd en liet zien hoe samen eten nieuwe verbindingen in de wijk kan creëren. De burgemeester zei dat de Bewonersorganisatie een unieke positie had om bewoners van verschillende achtergronden bij elkaar te brengen.

“Elk jaar hebben wij de paasactie. De kinderen gaan, de ouders komen mee, opa en oma ook — de hele familie. Het is echt geïntegreerd in de wijk.”

Bewonersvereniging De Hoek

Conclusie & handvatten

In Rijswijk kunnen we elkaar veel inspireren met onze activiteiten. Tegelijkertijd is het contrast tussen organisaties met en zonder vaste ruimte groot. Hieronder staan tips en handvatten voor het organiseren van activiteiten en het beheren van een ontmoetingsruimte.

- Er zijn talloze voorbeelden van inspiratie in Rijswijk. Elk bewonersinitiatief organiseert wat leuks. **Ga eens langs bij een activiteit van een andere organisatie.** Zie ook de bijlage “Wat organiseren wij?” ter inspiratie.
- **Zie de bijlage “format draaiboek”** voor een handig format om evenementen mee te organiseren. Het kost even tijd om het in te vullen, maar dan ben je jarenlang goed voorbereid en kan je het evenement makkelijk overdragen! **Idealiter delen we onderling draaiboeken van evenementen. Deze zijn in de maak!**
- **Voor meer inspiratie en handvatten voor activiteiten, zie ook:**
 - Het stappenplan evenementen: <https://www.lsabewoners.nl/organisatie-en-beheer/stappenplan-evenementen/>
 - Handvatten en voorbeelden van hoe je activiteiten verbindend kan organiseren: <https://www.lsabewoners.nl/buurtbewoners-verbinden/>
- **Breng in kaart welke plekken in de wijk beschikbaar zijn.** Denk breder dan buurthuizen: scholen, kerken, sportkantines, bedrijfsruimtes, zorgcentra, of leegstaande winkels.
- **Verdiep je in bewonersbeheer.** Zie vooral de volgende websites voor handvatten en tips over ontmoetingsruimte en beheer:
 - Op dorpshuizen.nl vind je een databank vol informatie over beheer, exploitatie en onderhoud van je buurthuis.
 - LSA Bewoners heeft heel veel nuttige informatie, bijvoorbeeld over het beheren van een locatie, het exploiteren van een keuken/bar, en hoe je goede afspraken maakt met anderen: <https://www.lsabewoners.nl/organisatie-en-beheer/>
 - <https://bouwstenen.nl/bewonersbeheer> bevat handreikingen en onderzoeksrapporten rondom buurthuizen in zelfbeheer.

2.3 Meedenken, meedoen, meepraten

Veel bewonersorganisaties en wijkverenigingen vervullen niet alleen een sociale rol, maar ook een vertegenwoordigende. Ze luisteren naar wat er speelt in hun wijk, signaleren problemen, zoeken contact met de gemeente en zorgen dat bewoners betrokken blijven bij besluiten over hun leefomgeving. Participatie is daarmee een kernonderdeel van hun werk: het gaat over meedenken, meepraten en meedoen.

“De bewonersorganisatie geeft iedereen een plek aan tafel om iets te betekenen.”

Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord

Bewonersbijeenkomsten en thema-avonden

In verschillende wijken organiseren bewonersorganisaties toegankelijke thema-avonden waarin bewoners worden geïnformeerd én mee kunnen denken over een concreet onderwerp zoals verkeer, bouwplannen in de buurt of de energietransitie. In Hoekpolder organiseert de Bewonersvereniging bijvoorbeeld bijeenkomsten over energiebesparing en isolatie, met sprekers of panelleden die praktische handelingsperspectieven bieden.

Openbare bestuursvergaderingen

Bewonersorganisatie de Strijp heeft op vaste momenten hun maandelijkse openbare bestuursvergadering waarin bewoners welkom zijn om vragen te stellen of mee te luisteren. Aan het eind worden besluiten en actiepunten gedeeld en opgepakt door bewoners en het bestuur. Bewoners zien wat er met hun vragen gebeurt, en merken dat er iets voor hen wordt gedaan.

Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord organiseert het anders en heeft een grote jaarlijkse vergadering. Daar komen sprekers van verschillende organisaties en sluit de wethouder aan. Zo brengt de bewonersorganisatie bewoners direct in contact met de gemeente, het college en andere organisaties.

Zo'n open vergadercultuur vraagt inzet: leden komen niet vanzelf, en het is soms zoeken naar manieren om meer input te krijgen. Niet elke vergadering of bijeenkomst trekt bewoners. De organisaties die het volhouden, merken dat het de band met bewoners versterkt en dat de drempel naar de gemeente lager wordt. Het eist een combinatie van interessante agendapunten en goede communicatiekanalen naar bewoners.

**“We noteren altijd de actiepunten, daar gaan we achteraan.
En we geven mensen het gevoel dat er veel voor hen wordt
gedaan.”**

Bewonersorganisatie de Strijp

Signaalfunctie in de wijk

Naast het organiseren van bijeenkomsten spelen bewonersorganisaties ook een signalerende rol. **Ze zijn vaak de eerste die horen wat er in de wijk leeft.** Soms letterlijk, zoals bij de Bewonersorganisatie de Strijp:

“Mensen bellen zelfs aan de deur bij me. Dan vragen ze of ik langs kan gaan bij de Schilp om wat te zeggen van het geluidsoverlast. Dan is het vaak dezelfde dag nog opgelost.”

Het gaat daarbij om kleine maar zichtbare zaken: een verzakte stoep, een kapotte boomspiegel, geluidsoverlast. Het zijn geen grote beleidskwesties, maar het laat zien dat bewoners elkaar weten te vinden en dat het bestuur een herkenbaar aanspreekpunt is.

In veel wijken zijn de organisaties een **vaste gesprekspartner** van gemeente, woningcorporatie of welzijnsinstellingen.

“Overal waar ik kwam, hoorde ik: hé Ruud. Bewoners konden altijd bij mij terecht”

Stichting Bewonersbelangen Rijswijk Midden

Inspirerende voorbeelden uit de Rijswijkse wijken

De energietransitie begint in de wijk

In Hoekpolder organiseerde Bewonersvereniging De Hoek samen met de Werkgroep Verduurzaming en de gemeente Rijswijk een bijeenkomst over de energietransitie. Bewoners kregen een update over de warmtevoorziening in de wijk, uitleg over gemeentelijke subsidieregelingen en het Warmteprogramma, en de werkgroep presenteerde de resultaten van een eigen enquête onder buurtbewoners. De avond bracht bewoners, vrijwilligers en beleidsmakers samen en liet zien hoe samenwerking en kennisdeling kunnen helpen om de energietransitie dichtbij, begrijpelijk en haalbaar te maken.

“We willen als bewoners iets doen”

In Steenvoorde Noord ontstond tijdens een drukbezochte bewonersbijeenkomst het idee om samen zich in te zetten voor iets goeds in de wijk: “We willen als bewoners iets doen”. De bewonersorganisatie heeft daarop alle actieve bewoners aangeschreven om mee te denken over een wijkvisie. Uiteindelijk kwam iedereen meedenken. De eerste sessie bestond uit bewoners die gezamenlijk 375 jaar in de wijk hebben gewoond.

Conclusie & handvatten

Participatie is méér dan inspraak: het is het weefsel dat een wijk bij elkaar houdt. Of het nu gaat om een themasessie over energie, een open bestuursvergadering of een kort lijntje met de gemeente over een boomspiegel, bewonersorganisatie en wijkverenigingen vormen de schakel tussen bewoners en beleid.

Ze zorgen dat signalen worden opgepakt, dat ideeën een podium krijgen en dat besluiten beter aansluiten bij de werkelijkheid van de straat.

- **Kies herkenbare thema's die mensen raken.** Richt avonden op concrete onderwerpen die bewoners raken, zoals verkeer en parkeren, groen, energie of nieuwbouw in de buurt.
- **Je hoeft niet altijd te 'vergaderen'.** Participatie vindt elke dag plaats, juist ook met een kop koffie tijdens een activiteit of op straat. Bewoners vertellen maar al te graag hoe ze over iets nadenken. Ga daarom naar bewoners toe als je ze wilt betrekken.
- **Overweeg om je bestuursvergaderingen openbaar te houden.** Nodig bewoners uit om vragen te stellen of gewoon mee te luisteren. Als je vergaderingen op vaste momenten plaatsvinden is de kans groot dat mensen vaker aansluiten en je betrokkenheid groeit.
- **Betrek de gemeente en partners.** Nodig bijvoorbeeld de wethouder, wijkagent of corporatie uit voor activiteiten en bijeenkomsten. **Neem dit op in de draaiboeken!**
- **Verdiep in goede voorbeelden van participatie.** Kijk ook op de **websites**:
 - 19 tips voor betere participatie door bewoners:
<https://www.lsabewoners.nl/omgevingswet/invloed-op-ontwikkeling-van-gebieden-en-plekken/>
 - 5 tips voor meer invloed op de ontwikkeling van gebieden en plekken:
<https://www.lsabewoners.nl/omgevingswet/invloed-op-ontwikkeling-van-gebieden-en-plekken/>
 - Zie ook de website van het kennisknooppunt participatie met allerlei voorbeelden van hoe je participatie goed organiseert:
<https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/default.aspx>

2.4 Samen kom je verder

Bewonersorganisaties kunnen veel bereiken, maar nog meer met andere organisaties in de wijk. Samenwerking met andere partijen, zoals de gemeente, welzijnsorganisaties, scholen, woningcorporaties en lokale ondernemers, kan veel helpen bij het organiseren van activiteiten. **We hebben ten slotte vaak hetzelfde doel.** Deze samenwerkingen bieden toegang tot informatie, middelen en ruimte, maar vragen ook tijd, vertrouwen en vasthoudendheid. Uit de gesprekken blijkt dat bewonersorganisaties steeds meer verbinden in hun wijk: zij brengen partijen bij elkaar en houden het contact met bewoners levend.

“We zijn nu echt een partij in de wijk. Organisaties als Cardia en Rijswijk Wonen willen weten wat er speelt. We denken samen na over een gemeenschappelijke flyer.”
Stichting RijswijkBuitengewoon

Gemeente

In alle wijken is de samenwerking met de gemeente een belangrijk onderdeel van het werk van de besturen en de bewonersinitiatieven. Het contact is essentieel voor het beantwoorden van bewonersvragen, het organiseren van activiteiten en de continuïteit van een bestuur. Uit de gesprekken blijkt dat deze samenwerking vaak goed begint, maar ook kwetsbaar kan zijn door wisselingen van contactpersonen en verschillen in werkwijze of tempo.

Besturen geven aan dat de continuïteit in het contact bepalend is voor hoe goed samenwerking lukt. Wanneer wijkregisseurs of ambtenaren wisselen, verdwijnt soms de opgebouwde band en kennis over de wijk. Het wegvallen van de gebiedsregisseurs wordt daarom als een groot gemis ervaren:

“Vroeger werkten we veel samen met onze gebiedsregisseur. Die heeft mij ook overgehaald mij in te zetten voor de buurt. Toen kregen we een nieuwe, maar die was heel snel weg. Toen kregen we nóg een nieuwe die heel slecht bereikbaar was. Die ging óók snel weg. Nu hebben we niemand.”

De ervaringen laten zien dat bewonersorganisaties behoefte hebben aan zichtbaarheid, vaste aanspreekpunten en wederzijdse afstemming. **Waar contact is, groeit het vertrouwen en komen er vanzelf kansen.**

Woningcorporaties

Een andere belangrijke samenwerkingslijn loopt via woningcorporaties. In veel wijken zijn zij een onmisbare partner in leefbaarheid en buurtontwikkeling. De mate van samenwerking verschilt per wijk: waar veel corporatiewoningen staan, is de samenwerking vaak intensiever en directer merkbaar.

In de Strijp wist de Bewonersorganisatie de Strijp twee corporaties – Vidomes en Rijswijk Wonen – bij elkaar te brengen voor het plaatsen van een AED bij de Cirkel flat. Zulke kleinschalige, concrete initiatieven versterken de onderlinge band en laten zien hoe samenwerking tussen bewoners en corporaties tastbare resultaten oplevert.

Deze contacten zijn waardevol, juist omdat woningcorporaties daar zelf ook baat bij hebben. Zo zijn zij altijd op zoek naar wijkambassadeurs: bewoners die zich willen inzetten voor de buurt, contact houden met bewoners en oog hebben voor sociale signalen. **Waar dit goed werkt, ontstaan korte lijnen, meer vertrouwen en gezamenlijke inzet voor een prettige woonomgeving.**

In meerdere wijken komt naar voren dat het bereiken en betrekken van sociale huurders een belangrijk aandachtspunt is. Veel bewonersorganisaties willen beter contact met deze groep bewoners, maar vinden het niet altijd eenvoudig om de juiste ingang te vinden. **Hoe zorgen we ervoor dat iedereen zich thuis voelt bij onze activiteiten?**

Welzijnsorganisaties

De samenwerking met Welzijn Rijswijk komt in vrijwel alle gesprekken terug. Voor veel bewonersorganisaties is welzijnswerk een belangrijke partner. Tegelijkertijd blijkt uit de interviews dat er nog veel meer kansen liggen voor samenwerkingen. Zo vertelt iemand van RijswijkBuitengewoon:

“Toen we begonnen moest ik de “buurt verbinden”. Waar begin ik dan? Ik heb gewoon Welzijn Rijswijk gebeld en die kwamen langs en hielpen.”

De ervaringen laten zien dat samenwerking met welzijnsorganisaties veel waarde kan toevoegen. Waar die basis er is, ontstaat ruimte voor samenwerking vanuit gelijkwaardigheid, met bewoners die de wijk kennen, en professionals die hen ondersteunen om ideeën verder te brengen. **Tegelijkertijd zijn actieve bewoners soms ook op zoek naar hoe ze zich moeten verhouden tot professionals.** Wat is de rol van de vrijwilliger en de professional?

Andere maatschappelijke en lokale partners

Naast gemeente, welzijn en woningcorporaties werken bewonersinitiatieven op allerlei manieren samen met lokale partners. Dat kunnen **kerken, scholen, sportverenigingen of ondernemers** zijn. Zulke samenwerkingen ontstaan vaak vanzelf en uit nabijheid: men kent elkaar, komt elkaar tegen en helpt elkaar. Zo levert Plus Jongenotter de stroom voor de burendag van de Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord, werkt Leeuwendaal samen met Sociëteit Amicitia voor koffiemomenten en werken diverse initiatieven met het Platform Groen in Rijswijk voor hun zwerfafval brigades.

Samenwerken met elkaar

Bewonersinitiatieven bereiken het meest wanneer ze niet ieder voor zich werken, maar samen optrekken. In Rijswijk groeit het besef dat bewonersorganisaties veel van elkaar kunnen leren: over communicatie, samenwerking met de gemeente, maar ook over het organiseren van activiteiten. Zoals een bestuurslid van Bewonersorganisatie Muziekbuilt treffend zegt:

“We moeten allemaal samenwerken. Met alle bewonersorganisaties, ook de organisaties buiten de VBS. **Samen zijn we slimmer.**”

De samenwerking tussen bewonersgroepen krijgt op verschillende manieren vorm. Soms begint het klein, zoals bij RijswijkBuitengewoon en de Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord (BOSN). Op een warme zomerdag leende RijswijkBuitengewoon haar bakfiets uit aan de BOSN, zodat zij ijsjes konden uitdelen aan kinderen in de wijk. Een bestuurslid bracht de fiets persoonlijk langs.

Andere samenwerkingen zijn structureler, zoals het jaarlijkse Sinterklaasfeest van de Vereniging Buurtraad Steenvoorde (VBS). De vier bewonersorganisaties organiseren het feest samen. Elk bestuur draagt bij met materialen, vrijwilligers en tijd, zodat honderden kinderen uit hun wijken kunnen genieten van een feestelijke dag. De gezamenlijke voorbereiding zorgt niet alleen voor een leuker evenement, maar ook voor meer onderling vertrouwen en contact tussen de besturen.

Tijdens de interviews bleek wel dat we met zijn allen heel veel hetzelfde doen. Subsidies regelen, flyeren, vrijwilligers werven, belangen van bewoners vertegenwoordigen. Waarom doen we dit niet samen? Door ervaringen, kennis en praktische middelen te delen, kunnen we elkaar versterken.

"Ik merk dat andere bewonersorganisaties andere wegen vinden. Daar willen we ook van leren."

Bewonersorganisatie Muziekbuilt

Conclusie & handvatten

Samenwerking is de motor van een sterke wijk. Bewonersinitiatieven kunnen veel bereiken op eigen kracht, maar nog meer in verbinding met anderen en elkaar. Het helpt als bewonersorganisaties weten bij wie ze terecht kunnen en als ze de stap durven te nemen om de samenwerking op te zoeken.

- **Begin klein en concreet.** Een gezamenlijke actie (zoals een AED plaatsen of een opschoondag organiseren) is een mooi beginpunt voor samenwerking. Sta stil bij welke organisaties er aanwezig zijn in je buurt en bedenk een samenwerkingen.
- **Zoek elkaar op!** Waarom delen we dat niet wat vaker met elkaar? Waarom maken we allemaal onze eigen draaiboeken en flyers? Waarom stellen we onze eigen enquêtes op en staan we er alleen voor bij het vertegenwoordigen van onze belangen? **Deel met elkaar onze kennis en materialen.**
- **Zet gezamenlijke doelen centraal.** Leefbaarheid, ontmoeting en veiligheid zijn thema's waar iedereen zich in kan vinden. Lees bijvoorbeeld de **prestatieafspraken** die worden gemaakt met de woningcorporaties, waarin veel staat over hun inzet voor de leefbaarheid van een wijk:
<https://www.vidomes.nl/media/3451/prestatieafspraken-rijswijk-2023-2026.pdf>
- **Lees je verder in over samenwerken in de wijk:**
 - Mooie voorbeelden van samenwerkingen in de wijk:
<https://www.lsabewoners.nl/samenwerken-en-lokale-politiek/7-inzichten-van-samenwerkende-bewonerscollectieven/>
 - Tips van LSA Bewoners over samenwerken met een welzijns organisatie:
<https://www.lsabewoners.nl/samenwerken-en-lokale-politiek/samenwerking-tussen-bewonersinitiatief-en-welzijnsorganisatie/>
 - Lees ook over het belang van samenwerking tussen bewoners:
<https://www.movisie.nl/artikel/belang-samenwerking-tussen-bewonersinitiatieven-gemeenten>
 - En samenwerking met professionals:
<https://www.movisie.nl/artikel/samenwerking-professionals-bewonersinitiatieven-leidt-tot-omzien-naar-elkaar>

H3 Communicatie

“Zo bereiken we iedereen”

H3 Communicatie

Communicatie is de lijm tussen bewoners, vrijwilligers en partners. Het bepaalt of activiteiten worden bezocht, of mensen zich betrokken voelen en of signalen uit de wijk ook écht gehoord worden. Alle bewonersorganisaties in Rijswijk besteden daarom veel aandacht aan hun zichtbaarheid, met uiteenlopende middelen, van wijkkranten tot WhatsApp-groepen. Toch klinkt in elke wijk hetzelfde geluid: “We doen veel, maar nog lang niet iedereen weet het.”

Het hoofdstuk is nog in ontwikkeling en wordt later aangevuld met concrete handvatten, formats en tips!

Communicatiemiddelen die nu worden gebruikt

- **Wijkkranten en buurtboekjes**

Bijvoorbeeld het Buurtnieuws, het activiteitenboekje van de VBS of de wijkkrant van Leeuwendaal. Zie vooral ook de wijkkrant van Leeuwendaal ter inspiratie!

<https://wijkvereniging-leeuwendaal.nl/category/wijkkrant/>

- **E-maillijsten**

- **WhatsApp-groepen en buurtapps**

Zowel open groepen voor onderlinge uitwisseling als 'push-only'-kanalen (zoals in Hoekpolder) voor rustige, gerichte communicatie.

- **Social media**

Facebook, Nextdoor en lokale platforms zoals Groot Rijswijk blijven waardevol om snel veel mensen te bereiken.

- **Flyers, posters en sandwich borden rondom lantaarnpalen**

Eenvoudig, effectief en tastbaar. In meerdere wijken hangen vrijwilligers gelamineerde posters aan bomen of in portieken om activiteiten te delen.

- **Websites en online aanmeldingen**

In RijswijkBuitengewoon en bij Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord kunnen bewoners zich via de app van de Sportief Besteed Groep (SBG) aanmelden voor activiteiten.

Onderdelen die nog worden toegevoegd

Om het hoofdstuk compleet te maken, worden de volgende onderdelen later uitgewerkt:

Toegankelijke en inclusieve communicatie

Hoe schrijf en ontwerp je berichten die iedereen begrijpt ongeacht leeftijd, taalniveau of digitale vaardigheid?

Effectieve en goedkope middelen

Praktische tips voor gratis of voordelige tools (zoals Canva, Drukwerkdeal, of samenwerking met lokale drukkers) en manieren om gezamenlijk drukwerk te regelen.

Voorbeeldformats en sjablonen

Flyers, posters en korte berichten die eenvoudig aan te passen zijn voor eigen gebruik, inclusief QR-codevoorbeelden voor aanmelding of feedback.

Samenwerking en afstemming

Hoe bewonersorganisaties, gemeente en welzijnsorganisaties hun communicatie beter op elkaar kunnen afstemmen en elkaars bereik kunnen versterken.

H4 Vragen die blijven hangen

“Zo kijken we verder dan vandaag”

H4 Vragen die blijven hangen

Dit handboek is een verzameling van ervaringen. In de gesprekken kwamen ook twijfels, verschillen en knelpunten naar voren. Die hebben we niet allemaal letterlijk opgeschreven, maar ze verdienen wél een plek in het gesprek.

Op deze pagina's staan vragen die ons bezighouden. Ze vormen **een eerste opsomming**, geen volledig overzicht, maar een begin van een breder gesprek. Er zijn ongetwijfeld nog veel meer vragen die gesteld kunnen worden, en dat is precies de bedoeling. Ze zijn bedoeld om samen verder te denken: bewoners, gemeente, partners en bestuurders.

Heb jij vragen die hier niet tussen staan? Laat het weten: [Wijkkracht.rijswijk.nl](https://wijkkracht.rijswijk.nl)

Waarom is er niet in elke wijk een wijkvereniging?

Wat maakt dat het in sommige wijken een vereniging aanwezig is, en in andere niet? Waarom heeft Muziekbuurten een bewonersorganisatie en de Artiestenbuurt niet? Wat willen bewoners, vrijwilligers en gemeente eigenlijk bereiken met een wijkvereniging? Willen we het niet stimuleren? Zeker in de buurten met veel nieuwbouw? **Waarom beginnen we niet morgen met de Bewonersorganisatie de Bogaard?**

Waarom worden wijkcentra verschillend beheerd?

In de ene wijk is er zelfbeheer en een toegankelijke keuken, in de andere is er professioneel beheer. Wat bepaalt dat verschil? Wat vinden we ervan? Hoe is wijkcentrum Te Werve anders dan Stervoorde? Wat werkt goed en wat kan minder? **Naar welke vorm van beheer willen we idealiter toe werken?**

Wat is de juiste verhouding tussen professional en vrijwilliger?

Hoeveel ruimte laten we bewoners om zelf te doen, en wanneer is ondersteuning nodig? Waar ligt de grens tussen helpen en overnemen? En wanneer voelt samenwerking echt gelijkwaardig?

De gemeente wil beleid maken op bewonersorganisaties. Waarom zetten de organisaties niet zelf de eerste stap?

Wat houdt actieve bewoners tegen om hun eigen rol of behoefte eerst te formuleren? En wat is er nodig om dat eigenaarschap te versterken?

Hoe geven we invulling aan onze grote ambities rondom participatie?

De Rijswijkse Rekenkamer wijst onlangs (20 okt 2025) op de uitdaging om de grote ambities rond participatie waar te maken, onder andere door het verdwijnen van de gebiedsregisseurs. Wat betekent dat voor bewoners die afhankelijk zijn van vaste aanspreekpunten? En hoe kunnen we samen zorgen dat we de ambities alsnog halen?

Hoeveel euro kost een sterke wijk per bewoner?

Wat is de ontmoeting, participatie en vrijwillige inzet ons waard? Weten we eigenlijk wat het kost om een wijk levend te houden en wat het oplevert? Wat kunnen we bijvoorbeeld leren van anderen die verder zijn, zoals Welzijnscoalitie Delfshaven?

Hoe bereiken we iedereen?

Alle organisaties hebben moeite om hun communicatie écht voor alle bewoners toegankelijk te maken. Bewoners moeten informatie niet alleen krijgen, maar ook kunnen begrijpen en ernaar kunnen handelen. Dat klinkt eenvoudig, maar blijkt al jarenlang een gezamenlijke uitdaging voor gemeente, partners én vrijwilligersorganisaties. Steeds weer constateren we dat bepaalde groepen, zoals jongeren, buiten bereik blijven. **Wat gaan we daarvoor doen?**

Hoe zorgen we ervoor dat we deze vragen ook echt met elkaar kunnen stellen én beantwoorden?

Goede samenwerking begint bij open gesprek. Wat hebben we nodig om die gesprekken te voeren? En wie neemt het initiatief om dat gesprek gaande te houden? Waarom organiseren wij niet elk jaar een gezamenlijke bijeenkomst, benaderen we kennisinstituten en vragen we geld aan bij fondsen om hier werk van te maken?